

III. kongres jugoslovanskih rudarjev v Ljubljani

Včeraj dopoldne se je v Ljubljani v Domu sindikatov začel III. kongres rudarjev Jugoslavije, ki se danes nadaljuje. Kakor smo že poročali, prisostvujejo tudi delegati angleških in zahodnonemških rudarjev ter družine pomorskih angleških rudarjev iz revirja Durham.

Potem ko so zbrani rudarji pozdravili začetek kongresa z internacionalo, je predsednik Sindikata rudarjev Jugoslavije tov. Milan Trninić pozdravil goste in sicer generalnega sekretarja Zveze sindikatov Jugoslavije tovariša Ivana Božičevića, sekretarja republiškega odbora sindikatov Slovenije tov. Mavricija Borca, predsednika zveznega odbora Sindikata kovinarjev Jugoslavije tov. Jova Subasića in druge. Tov. Trninić je nato prebral pismo maršala Tita delegatom III. kongresa, ki jim želi uspešno in plodno delo. Svoj izostanek so opravičili luksemburški rudarji, ki so sporočili delegatom, da nimajo možnosti prisostvovati kongresu.

Centralni komite KPJ je poslal zbranim rudarjem naslednje pismo:

»Pozdravljamo kongres in mu želimo uspešno delo. Prepričani smo, da bo sindikat rudarskih delavcev Jugoslavije posvečal največjo pozornost nadaljnemu utrjevanju delavskih svetov, ki so temeljni kamen naše socialistične demokracije, da bo posvečal vso skrb nenehnemu kulturnemu in političnemu izobraževanju in vzgajanju rudarjev, kar bo največji prispevek k naši socialistični izgradnji.«

Nato je v imenu Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije pozdravil rudarje tov. Ivan Božičević, ki je med drugim dejal:

»Mislim, da so rudarji dosledno izpolnili obljube z II. kongresa, ki je bil leta 1949 v času najhujše ekonomske blokade s strani Sovjetske zveze. Vaš II. kongres je bil manifestacija enotnosti in pripravljenosti braniti našo zemljo in nadaljevati borbo za socializem v naši državi. V teh letih nismo samo obravnavali enotnosti našega delavskega razreda in naših narodov, marveč smo jo še bolj okrepili. Ekonomska blokada je zlomljena, izdajali so razkrinkani. Ni jim uspelo, da nas izolirajo v svetu, ni jim uspelo, da bi prikrili svoj imperializem in rovarjenje proti naši neodvisnosti. V tem obdobju nam je pod vodstvom naše Partije, ki gradi na enotnosti delavskega razreda in naših narodov, uspelo razširiti naše zveze z drugimi državami in povečati ugled naše domovine. Našega delavskega razreda in naših sindikatov. Našli smo mnogo novih prijateljev naših narodov. Prijateljev imamo vsak dan več. To vidimo tudi na tem kongresu, ki mu prisostvujejo tudi delegati.

Med obema kongresoma je bil storjen v izgradnji socializma velik korak naprej. Naši delovni kolektivi upravljajo podjetja. To dejstvo pa postavlja pred naše sindikate velike naloge, kakršnih doslej ni imel pred seboj delavski razred še nikjer na svetu. Naši sindikati morajo nuditi delavskemu razredu čim več pomoči pri ustvarjanju novega lika delavca, ki ne bo samo dober proizvajalec, ampak tudi dober gospodar. Zaradi tega je najvažnejša naloga naših sindikatov kulturno, ideološko in ekonomsko izobraževanje ter vzgajanje našega delavskega razreda. Prav sindikalne organizacije morajo gledati, da upravljajo podjetja ne bo le stvar delavskih svetov, temveč, da bo to stvar stehernega kolektiva. Ni dovolj, da izvolimo samo delavski svet; potrebno je, da vsi naši delavci neprenehoma sodelujejo v upravljanju podjetij, da vsa važnejša vprašanja pretresajo na svojih sestankih in konferencah, ki naj bodo neizbrani vir novih predlogov in novih idej za izboljšanje proizvodnje in upravljanja. Potrebno je, da imajo vse važnejše odločbe, ki jih sprejme delavski svet, svoj izvor prav na takšnih množičnih konferencah.

Neposredno pred nami je naloga uveljaviti v življenje novi plačni sistem, ki je eden glavnih elementov novega sistema in eden izmed pogojev, da bo delavsko upravljanje postalo res last vsega delavskega razreda. Plača našega delavca ni več odvisna le od tega, kako bo delal v proizvodnji, ni več odvisna od tega, kako bo izpolnjeval norme, temveč od tega, kako bo sodeloval v upravljanju. Ako bo upravljanje podjetij po kolektivnih boljših, bo plača večja, ako bo slabše, bo plača manjša. Novo v tem sistemu je to, da je sleherni delavec še bolj vezan na skupnost, da je njegova eksistenca še bolj odvisna od tega, kako dela ves kolektiv, celotni delavski razred. Izredno važno je pravilno sestavljanje tarifnih pravilnikov. Če bi dovolili izenačenje plač ali prav pose-

Včeraj je zasedal odbor za gospodarstvo in finance Ljudske skupščine LRS

Včeraj dopoldne se je v prostorih Ljudske skupščine začelo zasedanje odbora za gospodarstvo in finance. Na tem zasedanju so razpravljali o predlogu družbenega plana LRS za leto 1952 in o predlogu proračuna Ljudske republike Slovenije za leto 1952 ter o predlogu zaključnega računa za leto 1950. Odbor je po obrazložitvi predlogov po zastopnikih vlade sprejel vse tri zakonske predloge brez spremembe in sprejel sklep, da predloži predloge skupščini v obliki, kot jih je predložila vlada, da jih uzakoni. Ljudska skupščina LRS se bo danes dopoldne ob 10. sestala na svoje tretje izredno zasedanje.

Angleški delegat je predlagal vstop v Mednarodno svobodno federacijo rudarjev

no velike razlike v plačah, kar ponekod poskušajo uveljavljati, bi dejansko dovolili, da nekdo več dobi, kakor je dal, oziroma da manj dobi, kakor je doprinesel skupnosti; se pravi, dovolili bi, da bi skupina delavcev izkoristala drugo skupino delavcev. Napake, ki se dogajajo pri sestavljanju tarifnih pravilnikov, je treba odločno popravljati, ker imajo lahko hude posledice. Ako bi bil nekdo nepravilno nagrajen, ako bi nekdo prejemal nekaj na račun drugega, potem bo tisti, ki bo oškodovan, naravno nezadovoljen in bo izgubil zanimanje ne samo za delo, temveč tudi za upravljanje podjetja, kar bi se kmalu pokazalo v ekonomiki samega podjetja. Če bi to dopustili, bi imele takšne napake svedeti tudi vpliv na enotnost našega delavskega razreda.

Prepričan sem, da bo kongres o teh vprašanjih temeljito razpravljal in razčistil vse, kar je nejasnega, da bo sprejel dobre sklepe za bodoče delo.

Med govorom generalnega sekretarja Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije je prišel na kongres predsednik vlade LR Slovenije tov. Miha Marinko, katerega so delegati burno pozdravili.

Nato je III. kongres rudarjev Jugoslavije pozdravil sekretar Republiškega odbora Zveze sindikatov Slovenije tov. Mavricija Borca, ki je želel delegatom obilo uspehov pri delu.

V imenu 710.000 angleških rudarjev je zatem govoril podpredsednik nacionalnega sindikata angleških rudarjev

in član izvršnega odbora Svobodne mednarodne federacije rudarjev William Ernest Jones, ki je zdaj že drugič v naši državi. V imenu angleških rudarjev je želel kongresu uspeh pri delu ter se zahvalil za gostoljuben sprejem družin pomorskih angleških rudarjev. Predlagal je, naj bi se jugoslovanski rudarji vključili v Mednarodno svobodno federacijo rudarjev. Ob koncu je podaril predsedniku Sindikata jugoslovanskih rudarjev tov. Milanu Trniniću knjigo, Zgodovino delavskega gibanja med angleškimi rudarji.

V imenu zahodnonemških rudarjev, ki jih je okrog 650.000, je kongres pozdravil še član predsedništva industrijskega sindikata rudarjev Zahodne Nemčije Karel Goronyz. Delegat nemških rudarjev je med drugim dejal: »Ko so me skupaj s Herbertom Steinom poslali na ta kongres v Jugoslavijo, sem bil globoko presunjen. Zavedal sem se, da grem v državo, kjer so Nemci prizadejali toliko zla. Ko sem pravkar poslušal internacionalo, sem se spomnil na svoje 30-letno delo v socialistični stranki. Zelo ljubo mi je, da sem tukaj na kongresu. Vsač dan spremljam vaše delo in se veselimo vseh vaših uspehov. Upam, da bom na kongresu spoznal, kje in kako naj vam pomagamo.«

Pozdravljen za vzkliki naši Partiji je nato spregovoril predsednik vlade LRS tov. Miha Marinko, ki je pozdravil kongres in povedal zbranim rudarjem nekaj misli, ki naj bi jih upoštevali pri svojem delu.

Iz govora predsednika vlade LRS Mihe Marinka

»Mislim, da je dejal tov. Marinko, da je naš delavski razred lahko ponosen na rudarje, ki so dali ta leta silno velik prispevek pri obnovi naše industrije prometa in v proizvodnji. Njihove sindikalne organizacije so k tem uspehom mnogo pripomogle. Lahko trdimo, da so dali naši rudarji prav vse od sebe tudi pri razvijanju tiste delavske razredne zavesti, ki je del velikega poleta našega delavskega razreda in ki se oblikuje v vsem našem političnem življenju, v naši borbi za ustvarjanje socialističnih oblik v gospodarstvu in v družbeni skupnosti nasploh. Ta razvoj je bil tolikšen, da lahko danes ta kongres z zadovoljstvom in ponosom ugotovi izpolnjene naloge.

Danes smo pred novo veliko nalogo, pred nadaljnjo demokratizacijo v gospodarstvu in na področju ljudske oblasti. Mislim, da bi kongres moral govoriti o nalogah, ki so s tem v zvezi. Lahko rečemo, da se bodo že letos pokazali sprico izvajanja zakona o ljudskih odborih veliki uspehi. Ti bodo najboljši odgovor tistim, ki pravijo, da sicer dobro delamo, da se čuti napredek, vendar po njihovem mnenju s tem sistemom ne bomo dosegli večjih uspehov. Za naše potrebe in za našo stvarnost smo naši popolnoma ustrežajoči pot. Kot politični delavec bi vse družbene organizacije se povečate svoje napore ter s svojim delom in predlogi vplivale in odločate o celotnem našem bodočem delu pri ustvarjanju naše družbene skupnosti. Ni se treba bati, da naši delavci, posebno pa še rudarji, tem nalogo ne bi bili kos.

Jutri bo v Sloveniji zasedal Ljudske skupščine, ki bo razpravljala o republiškem družbenem planu. V razpravi o njem se je pokazalo, da so naši delovni kolektivi pokazali večje

razumevanje za koristi skupnosti in imamo celo vrsto primerov, ko so sami delovni kolektivi sprejeli obveznosti, da bodo ustvarili večjo akumulacijo. V tej smeri so naši delovni kolektivi precej napredovali v primeri s sicer dobrimi tovariši in direktorji in v visjih združenjih, ki se nekako boje, kako bo mogoče izpolniti obveznosti do skupnosti. Med razpravo o družbenem planu se je jasno pokazalo, da strah pri teh tovariših ne izvira iz nekih zlonamernih tendenc, temveč iz navajenosti na administrativno usmerjanje gospodarstva. Zaradi decentralizacije se pri mnogih pojavlja bojazen, da bo šlo morda slabše, pojavlja pa se tudi misljenje, da brez njih ne more biti nicesar. Sprico nekajletnega centralističnega sistema so ti pojavi dokaj razumljivi.

Medtem pa so se člani naših delavskih svetov močno osamosvojili in vzgojili in danes že zelo kritično ocenjujejo delo državne upravne operative. Sindikalne organizacije čakajo velike naloge predvsem v svetih proizvodnih delavcih, ki jih določa zakon o ljudskih odborih. Sveti proizvajalcev bodo nudili široko delovno področje za vse naše organizacije, ker bodo le-ti pravzaprav materialna osnova, ob kateri se mora zaceti še močnejše odraščati politični vpliv našega delavskega razreda in naših delovnih ljudi na vse naše družbene življenje. O tem, kako bo delavec živel in kaj bo imel izven tujine, o tem, kakšen bo njegov življenjski standard, in o tem, kje se bodo naši delavci kulturno-politično vzga-

Stafeta Letalske zveze Jugoslavije

S Knezpolja pod planino Kozaro, od koder je mednarodnosvobodilno vojno odletel na borbeni polet prvi partizanski pilot Franjo Kluz, bo odšla dne 1. maja stafeta Letalske zveze Jugos-

lavije. Istega dne bo prispela v Prijedor, kjer bo letalski miting, od tam pa nadaljevala pot v Daruvar in Zagreb. Z letali bodo odnesli stafeto iz Zagreba v Maribor, nato v Ljubljano, Pulj, Reko, Zadar, Sinj, Vis, Mostar, Sarajevo, Nikšić, Titograd, Ivangrad, Skopje, Bitoli, Kumanovo, Pristino, Niš, Zaječar, Kragujevac, Vršac, Zrenjanin, Subotico, Sombor, Borovo, Novi Sad in Rumo. V vseh teh krajih bodo letalski mitingi, na katerih bodo sodelovali naši najboljši piloti in jadranci. Stafeta, s katero bodo mladi letalci nesli pozdravo tovarišu Titu za njegov 60. rojstni dan, bo napravila 3000 km dolgo pot. Maršalu Titu bo izročila stafeto palico Cedomir Čuričić, sekretar republiškega odbora Letalske zveze Hrvatske.

jali in izobraževali, se bo doberšen del razpravljalo zunaj tovarne. Zaradi tega je izredno važno, da kolektivi delujejo kot celota. Zelo važno je, da se vertikalno povezovanje sindikalnih organov posamezne panoge močnejše uveljavi tudi s koordinacijo sindikalnih organov na horizontalni osnovi, ker bo tu lahko najmočnejše vplivalo na socialistične skupnosti v vsakem industrijskem kraju. Na ta način se bo začelo razpravljati tudi v našem kmetijstvu o tem, kako naj razvija in mehanizira proizvodnjo. Ne smemo pozabiti, da bomo samo z večjo kmetijsko proizvodnjo pospešili razvoj socializma na naši vasi.

Po letni je bil čas, ko smo se v naših sindikatih v primeri z delom predvojnimi sindikati premočno trudili. Pred vojno smo se borili z vso silo, da dobimo v svoje roke vsaj nekaj mest, da bo župan naš človek, ali da bi imeli vsaj nekaj svojih občinskih odbornikov. Mislim, da smo šli po vojni v tej smeri korak nazaj, ker se je vse preveč pozabljalo na nalogo, kako kontrolirati organe naše ljudske oblasti. Zakon ljudskih odborov bo bistveno spremenil obliko političnega življenja, spremenil na bo tudi sistem organov oblasti. Zaradi tega je še posebno važno, da o njem razpravljajo vsi naši delavski organi čim več, ker nam bodo tako olajšali demokratizacijo državne oblasti. Zamisljeno je, da bodo konec leta v rokah državnega aparata samo se regulativne funkcije in da bo državni aparat delal predvsem potrebne analize, s pomočjo katerih bodo ljudski zastopniki kritično razpravljali o dotičnih problemih in dajali predloge, da posamezne stvari kar najbolje urede oziroma izboljšajo.

Razviti moramo široko politično delavnost. Na ta način bomo najbolje odgovorili vsem, ki kritizirajo, ki se poslužujejo vseh mogočih načinov, da izvajajo na našo državo pritisk, posebno državam Kominforma, obenem pa bomo s tem odgovorili proti novim grobim poskusom glede Trsta, ki v stvari niso samo tržaško vprašanje, temveč mnogo globlje in širše vprašanje, ki predstavlja precej večjo nevarnost, ker predstavlja težnje nazadnjaških sil (Vzkliki: »Trst je naš! Trsta ne damo! Tito-Partija!«) Kar se tiče Trsta, smo dosegli popolno enotnost in odobravanje politike, ki jo vodi naša zvezna vlada. To našo politiko odobravajo celo tisti, ki imajo ponavadi vselej kaj pripomniti.

Za naše delo se zanimajo sindikati v raznih državah. Nekateri ga odobravaljo, drugi z zanimanjem pričakujejo, kako bo uspelo. Od nas je odvisno, da bomo dokazali, da ne gre za noben eksperiment, temveč za zavestno delo, da je to naš razvoj tako pred vojno, skozi narodno osvobodilno borbo, preko obnove do novih oblik naše socialistične družbe. Na ta način bomo največ doprinesli k obvarovanju miru na svetu, k razvijanju socialistične ideologije in k širjenju socializma!

Po dopoldanskem odmoru je podal daljše poročilo o delu sindikalnih podružnic jugoslovanskih rudarjev po II. kongresu predsednik tovariš Milan Trninić. Kongres nadaljuje danes svoje delo.

Tov. Miha Marinko govori delegatom na III. kongresu rudarjev Jugoslavije

Vomni invalidi na zdravljenju v kopalniščih in zdraviliščih

Po pogodbi med zveznim svetom za zdravstvo in socialno politiko in Putnikom pojde letos v obmorska zdravilišča 5325 vojnih invalidov, okoli 10.000 vojnih invalidov pa v razna kopalnišča. Za zdravljenje vojnih invalidov v zdraviliščih in kopalniščih skrbi poleg zveznega sveta za zdravstvo in ljudske oblasti tudi Zveza vojaških vojnih invalidov in do lanskega leta so znašali stroški tega zdravljenja nad 160 milijonov dinarjev. Število invalidov, ki so na zdravljenju, pa je od leta do leta zelo različno. Leta 1945 jih je bilo 690, leta 1948 že 8826, lani pa nad 15.000. Vsega skupaj je bilo po vojni v zdraviliščih in kopalniščih nad 56.000 vojnih invalidov.

Zgodi se večkrat tudi to, da niso izkoriščena vsa gmotna sredstva, ki so za zdravljenje invalidov na razpolago. Tako je n. pr. na razpolago sredstev za zdravljenje 17.000 vojnih invalidov, zdravi pa se jih samo 15.000. To se dogaja zaradi tega, ker pošiljajo okrajne organizacije vojnih invalidov svoje člane v

razna kopalnišča in zdravilišča brez zdravniškega pregleda in jih potem uprave zdravilišč in kopalnišč vračajo domov, ker zdravilišča, v katera so bili poslani, zanje niso primerna. Marsikje pa se tudi dogaja, da začno komisije zdravnikov pregledovati vojne invalide šele konec aprila, medtem ko se meseca maja že odpirajo zdravilišča in kopalnišča. Ker niso pravočasno pregledani, mnogi vojni invalidi niso deležni zdravljenja. Letos bodo skušali vse take napake odpraviti in preprečiti.

Ridgway-poveljnik Atlantske vojske

Pariz, 28. aprila (UP): Predsednik ZDA Truman je imeoval danes generala Ridgwaya za poveljnika oboroženih sil organizacije Severnoatlantskega pakta. Ta sklep so sporočili danes ostalim državam članicam organizacije Severnoatlantskega pakta in Svet organizacije se bo sesel danes, da ga bo odobril.

Ridgway je sedaj poveljnik sil Združenega poveljstva na Daljnem vzhodu in vrhovni poveljnik sil na Koreji. Vrhovni poveljnik zavezniških okupacijskih sil na Japonskem je prenehal biti danes, ko je začela veljati mirovna pogodba z Japonsko. Imenovanje generala Ridgwaya za vrhovnega poveljnika zahodnoevropskih sil je prišlo v kočljivem trenutku za mirovna pogajanja v Koreji. Zastopniki Združenega poveljstva so namreč izročili severnokorejskim in kitajskim zastopnikom nov predlog za rešitev vseh nerešenih vprašanj, da bi se prekinil sedanji zastoj.

Di Vittorioju so odvzeli potni list

Rim, 28. aprila. (AFP) Generalnemu sekretarju italijanske Konfederacije dela in komunističnemu poslancu Di Vittorio su oblasti na italijanski meji ob njegovi vrnitvi iz ZSSR odvzele potni list. Casopisi zatrjujejo, da je Di Vittorio v Moskvi objavil v »Pravdi« članek, v katerem je napadel italijansko vlado. Dva demokrščanska člana sta zaradi tega članka zahtevala v skupščini pojasnilo. Proti Di Vittorioju so vložili tožbo.

Katastrofa ameriškega rušilca »Hobsona«

Washington, 28. apr. (Reuter) Ameriški rušilec »Hobson« se je preteklo noč na Atlantskem oceanu, potem ko je zadel v letalonosilko »Waspano« potopil. Do te nesreče je prišlo med nočnimi manevri sredi Atlantskega oceana približno 2000 km od Norfolka v ameriški državi Virginiji in 1100 km od Azorskega otočja. Število žrtev še ni znano. Na potopljenem rušilcu je bilo 13 oficirjev in 212 mornarjev. Na letalonosilki je bil poškodovan sprednji del.

Po sporočilu admiralitete ZDA je od posadke »Hobsona« izgubilo življenje 174 mož. Nesrečo je preživel samo 61 članov posadke. To je ena izmed največjih katastrof, ki so doletela ameriško vojno mornarico v miru. Reševalna dela sta ovirala tema in slabo vreme. Poveljnik rušilca kapetan William Tierney je utonil skupno s svojo ladjo.

Posojilo Mednarodne banke

Washington, 28. apr. (UP). Mednarodna banka za obnovo in razvoj je v zadnjih petih letih odobrila posojila v znesku 1.326.183.000 dolarjev, v devetih poslednjih mesecih do 31. marca 212 milijonov 638 tisoč dolarjev vladam 14 držav. Od te vsote je dobil Belgijski Kongo 40 milijonov, Belgija 30 milijonov, Južna Rodezija 28 milijonov in Italija 10 milijonov dolarjev. V prvem razdobju je bilo Jugoslaviji odobrenih le 2.700.000 dolarjev.

Tehnična pomoč za dograditev 6 združnih domov v FLRJ

Beograd, 28. apr. Zastopnik sekretariata OZN za tehnično pomoč je izjavil naši delegaciji, ki je pred kratkim obiskala sekretariat OZN, da bo dala ta organizacija Jugoslaviji pomoč za dokončanje 6 združnih domov, ki jih bodo predlagale naše zadržne organizacije, in sicer v vsaki republiki po enega. Glavna združna zveza FLRJ je s pismom obvestila zastopnika sekretariata OZN za tehnično pomoč, da se strinja s tem predlogom.

Sekretariat OZN za tehnično pomoč (TAA) bi dal denarna sredstva za nabavo higienskih naprav za združne domove (instalacije, za kanalizacijo, vodovod, električno napeljavno, ogrevanje itd.) in nabavil vso notranjo opremo (filmski projektor z zvoničnikom, priprave za gimnastiko, naprave za zdravstveno postajo, opremo za knjižnico, radijske aparate, opremo za prenosljivo mehanično delavnico za popravilo električnih naprav, traktorje in drugih kmetijskih strojev in orodja).

Obsodba zarotnikov in vohunov

Pred okrožnim sodiščem v Skoplju je končana razprava zoper skupino zarotnikov in vohunov, ki so bili v službi albanske obveščevalne službe. Na javni razpravi so obtoženci svoje zločine priznali, ker jih sploh ni bilo mogoče tajiti, in sta bila na smrt z ustreljivjo obsojena Alija Ziberi in Nazif Aliti, medtem ko je bilo 6 obtožencev obsojenih na do 15 let strogega zapor.

Pred okrožnim sodiščem v Novem Sadu pa so razpravljali o vohunskem prizadevanju in delu 5 oseb, ki jih je bila najela madžarska obveščevalna služba. Glavna obtoženka Ilona Baros iz Sente je že pred 4 leti ilegalno odšla na Madžarsko, kjer so jo člani najeli za vohunko. Z vohunskimi nalogami je dvakrat prišla ilegalno v našo državo, pri tretjem njenem prihodu pa so jo zajeli. Obsodili so jo na 5 let strogega zapor, druge obtožence, ki so ji pomagali ter dajali zavetje, pa na strogi zapor od enega leta do dveh let.

Primarne volitve v ZDA

Washington, 28. apr. (UP). V Arizoni, Arcansasu, Coloradu, Georgiji in Utahu so bili včeraj izvoljeni delegati za pokrajinski kongres republikanske stranke v Chicagu, na katerem bodo izvolili republikanskega kandidata za predsedniške volitve. Po še nepopolnih podatkih iz štirih držav je 28 izvoljenih delegatov pristašev generala Eisenhowera, 22 pristašev senatorja Tafta, 4 delegati se še niso opredelili, med tem ko se je za Stassena in Warrena izjavil le po en delegat.

Člani delavskih društev iz vse Slovenije bodo priredili za zaključek dramskega tečaja pri Izvršnem odboru Ljudske prosvete Slovenije v proslavo 1. maja akademijo:

»PRISLUHNI TE NASI BESEDI«

v Domu sindikatov, Miklošičeva cesta št. 22, na Delavskem odru 30. aprila ob 16. uri. — Vstop prost.

Mirovna pogodba in varnostni pakt med ZDA in Japonsko sta začela veljati večeraj popoldne

Japonska ima sedaj pravico sklepati obrambne zveze v soglasju z Ustanovno listino OZN — Združene države Amerike so se odpovedale reparacijam

Washington, 28. aprila. Danes ob 13.30 sta začela veljati mirovna pogodba med ZDA in Japonsko, ki so ju podpisali v San Franciscu meseca septembra 1951. V ameriškem ministru za zunanje zadeve so slovesno izmenjali ratifikacijske listine. Riudži Takeuchi je istočasno izročil akreditivna pisma kot prvi poveljni odpravnik poslov Japonske v ZDA. Pri slavnosti so bili navzoči zastopniki držav podpisnic mirovne pogodbe in vplivne ameriške osebnosti.

Ob zaključku slovesnosti je ameriški minister za zunanje zadeve Acheson prebral izjavo predsednika Trumana, v kateri pravi med drugim, da dobiva Japonska svojo suverenost v trenutku, ko skuša sovjetski imperalizem, ki je zjel mnogo področja in zaslužil mnoge narode, svoj izkoriščevalni sistem razširiti s posredno in neposredno napadalnostjo.

Po mirovni pogodbi se Japonska odrekla suverenosti nad vsem ozemljem

mora Japonska plačati reparacije, da pa njeno gospodarstvo še ni dovolj močno, da bi moglo zadostiti vsem zahtevam prizadetih držav.

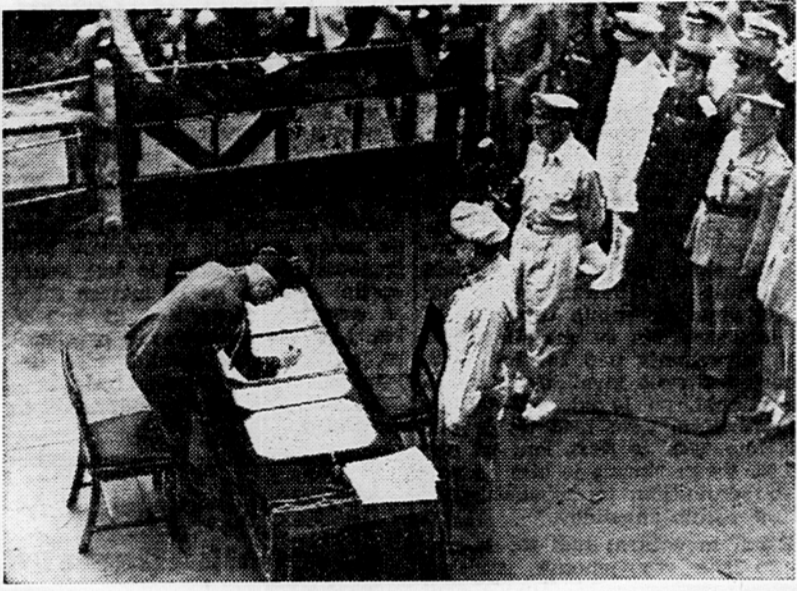
ZDA so se odpovedale reparacijam. Mnoge države pa se sedaj pogajajo z Japonsko za plačilo reparacij v denarju ali uslugah.

Mir med Japonsko in kuomintanško Kitajsko

Taipej, 28. apr. (AFP). Predstavniki japonske in kuomintanske vlade so končali razgovore o sklenitvi mirovne pogodbe. Sporazumeli so se, da se odpravi stanje, ki je trajalo 20 let med Kitajsko in Japonsko.

Mirovno pogodbo bodo popoldne slovesno podpisali v Taipeju. Med pogajanja je japonska vlada sporočila kuomintanški vladi, da priznava njeno oblast le na Formozu.

V poročilu odbora je poudarjeno tudi, da bo treba Formozo in drugim ključnim področjem dati vojaško pomoč 250 milijonov dolarjev.

Podpis kapitulacijske pogodbe Japonske leta 1945 na ameriški vojni ladji »Missouri«.

razen otokov, ki tvorijo pravo Japonsko. Otoki v Tihem oceanu, ki jih je imela prej Japonska, so postavljeni pod skrbništvo Združenih narodov. Japonska se zavezuje, da bo prosila za sprejem v članstvo OZN, da se bo držala smotrov splošne deklaracije o človeških pravicah in mednarodnih predpisov glede trgovine.

S potrditvijo mirovne pogodbe je dobila Japonska pravico do sklepanja obrambnih zvez v soglasju z Ustanovno listino OZN. Glede reparacij bo morala Japonska povrniti vso škodo. V mirovni pogodbi je določba, da

Francija za tesne odnose z Japonsko

Pariz, 28. apr. (Reuter). »Francija bi rada navezala najtesnejše stike z Japonsko« — je izjavil večeraj francoski zunanji minister Robert Schuman v poslanici japonskemu narodu. Schuman pravi, da je Francija podpisala mirovno pogodbo z Japonsko v upanju, da bo pomenila novo obdobje na Daljnem vzhodu in da bo nastal nov duh prijateljiskega sodelovanja med Japonsko in drugimi svobodnimi državami.

ANGLEŠKOEGIPTOVSKI ODNOSI

Londonski tisk napoveduje, da bo Egipt odklonil angleške predloge glede Sudana

London, 28. apr. Londonski tisk poroča, da je le malo upanja, da bi bil dosežen sporazum o anglejsko-egiptovskih razgovorih v Londonu. Velika Britanija, piše »Observer«, bržkone ne bo priznala egiptovskih zahtev za suverenost nad Sudanom na temelju, ki ga je uradno razglasila egiptovska vlada. Zahteve kralja Faruka so dalec preokrajšale okvir, v katerem bi bila možna pogajanja.

»Observer« trdi, da so se razgovori o obrambi Sueškega prekopa pomaknili mnogo dalje in da je egiptovski značaj te cone sedaj v načelu priznan.

Večernji »Sunday Times« poudarja, da bo Velika Britanija priznala nominalno suverenost kralja Faruka nad Sudanom, vendar pa s pogojem, da se s tem strinjajo Sudanci. To je celoten rezultat pogajanj, ki so trajala več tednov v Kairu in Londonu. Po mnenju časopisa lahko že v naprej napovedujejo, da bo Kairo zavrnil britanske predloge, vendar pa je mo-

goče da bo prišlo do tristranskih razgovorov med Vel. Britanijo, Egiptom in Sudanom in do tega, da bodo proučevali možnost za sestavo egiptovsko-britansko-ameriške komisije, ki bi nadzirala ustavni razvoj Sudana.

Kakor izjavljajo britanski funkcionarji, bo minister za zunanje zadeve Anthony Eden proučil z britanskim veleposlanikom v Kairu Stevensonom in generalnim guvernerjem Sudana Howem novo britansko obliko za obnovitev anglo-egiptovskih pogajanj. Ni še določeno, kdaj se bo tem razgovorom pridružil posebni odposlanec predsednika egiptovske vlade Amr paša, ki je prav tako v Londonu. Funkcionarji egiptovskega veleposlanstva izjavljajo, da so v stikih z britanskim ministrom za zunanje zadeve.

Stevenson in Howe se bosta verjetno še ta teden vrnila v Kairo in Hartum. To sporočilo britanskih uradnih krogov razlagajo kot opozorilo, da bo novo britansko besedilo zadnja beseda vlade v poskusu za obnovitev pogajanj z Egiptom.

KULTURNI RAZGLEDI

J. B. Priestley: INŠPEKTOR NA OBISKU

Ko je ljubljanska Drama pred vojnjo predvajala Priestleyev »Brezov gaj«, je Josip Vidmar pisal v Gledališkem listu o umetniku, »ki je v sedanjem nemirnem in išočem času ostal zvest tradicijam starih velikih angleških pripovednikov, od katerih se očitno uči širokega, lagodnega pripovedovanja. In prav ta odlika Priestleyevega sloga se tako lepo odraža kljub silovitosti dramatske zgoščenosti snovi v inšpektorju na obisku.«

Skoda, da se Jaru Dolarju, ki je svojo režijo v osnovi povsem pravilno zaestavil, ni bolj posrečilo izdelati siroke, lagodne igre in dati dialogom več uglasjenosti in doganosti. Vsej režiji pač manjka tista notranja prožnost, ki bi dajala povsem čuti tisto nenehno valovanje med igro in protigrigrom, manjka sproščenost, iz katere bi se porajali dramatski vrhunci in ki bi dajala vsemu dogajanju globino in širino, moč — in iskrenost. Delo samo pa je tako napisano, da tudi v slabši izvedbi pritegne pozornost poslušalcev: mariborska uporištev je dosegla pri občinstvu lep sprejem — to kljub že navedeni režijski nedoganosti.

Ze »Brezov gaj« jemlje snov iz gospodarskega sveta. Pokaže nam angleškega trgovskega človeka, ki v času

Japonska bo začela ustvarjati lastno vojsko

Washington, 28. apr. (UP). Posebni odbor ameriškega Kongresa je sporočil, da bi morala Japonska čimprej začeti ustvarjati lastne kopenske sile, da ameriške vojaške sile na Japonskem ne bi bile več potrebne v takem obsegu. Odbor je pozval Kongres ZDA, naj sprejme celoten kredit 7.900 milijonov dolarjev, ki ga je predlagal predsednik Truman za izpolnitev programa vzajemne varnosti v prihodnjem proračunskem letu. Dejstvo, da bo japonski prispevek za vzdrževanje ameriških sil, ki ostanejo na Japonskem na podlagi pakta o vzajemni varnosti, znašal sedaj polovico prejšnjih okupacijskih stroškov, ter dejstvo, da ima Japonska velike zasluge zaradi korejske vojne, omogočata Japonski, da bo sama lahko ustvarila močne kopenske sile.

Vzpostavitev diplomatskih odnosov med Indijo in Japonsko

New Delhi, 28. apr. (Reuter) Indija in Japonska sta izmenjali danes notiške, s katerima je prenehalo vojno stanje med obema državama, dasiravno ni Indija podpisala mirovne pogodbe z Japonsko, sklenjene v San Franciscu. Hkrati bosta indijska mislija v Tokiu in japonska agencija v New Delhiju povišani na stopnjo veleposlanstva. Pričakujejo, da bo kmalu po vzpostavitvi diplomatskih odnosov že v začetku maja sklenjena med Indijo in Japonsko pogodba o prijateljstvu in trgovinski izmenjavi.

Pogodbe Španije z arabskimi državami

Kairo, 28. apr. (Reuter). Španski zunanji minister Alberto Artajo, ki potuje že tri tedne po prestolnicah arabskih držav, je sinoči dejal, da je naletel na »iskreno razumevanje« med Španijo in arabskim svetom. Z arabskimi državami, vstevši tudi Egipt, je podpisal več pogodb o prijateljstvu in kulturnem sodelovanju in vse skupaj imenoval »novo obdobje prijateljstva in tesnih odnosov«. Artajo je nadalje izjavil, da bi arabske države na Srednjem vzhodu toplo sprejele pakt, v katerem bi bile vse države na obalah Sredozemskega morja.

Artajo se bo jutri vrnil v Madrid.

Grški in brazilski poslanik pri Leonu Matesu

Beograd, 28. aprila. (Tanjug) Danes ob 11. uri je pomočnik jugoslovanskega ministra za zunanje zadeve Leo Mates sprejel poslanika Grčije v Beogradu g. Spirosa Kapetanidisa.

Danes ob 12. uri je obiskal pomočnika ministra za zunanje zadeve Leo Matesa veleposlanik Brazilije v Beogradu g. Rui Ribeiro - Konto. Dosedanji poslanik v Beogradu je bil imenovan za veleposlanika, ko je bilo brazilsko poslanstvo povišano na stopnjo veleposlanstva.

Indijski tisk o londonski konferenci

New Delhi, 28. apr. (Tanjug). Napredni indijski tisk v angleščini »Thought« (Misel) piše, da so napravili s tem, da niso povabili Jugoslavije na londonsko konferenco o Trstu, nepopravljivo diplomatsko napako. Casopis v celoti podpira predlog maršala Tita, po katerem naj bi na temelju neposrednih pogajanj med Jugoslavijo in Italijo vzpostavili Svobodno tržaško ozemlje, na katerem naj bi Italija in Jugoslavija izmenoma imenovali guvernerja.

Konferenca treh socialističnih strank v Bonnu

Bonn, 28. apr. (Tanjug). O prvi seji konference delegatov socialnodemokratske stranke Nemčije, francoske socialistične stranke in britanske laburistične stranke je bilo izdano kratko poročilo. Delegati so izmenjali mnenja o evropski obrambni skupnosti, o združitvi Evrope in o stališču treh socialističnih strank do sovjetskega predloga o sklicanju konference o Nemčiji. Iz kratkih izjav posameznih delegatov se da sklepati, da je precejšnja razlika v stališču predstavnikov treh strank do vprašanj, o katerih razpravljajo.

Omejitve pisemskih stikov s tujino na Madžarskem

Dunaj, 28. apr. (Tanjug). Madžarsko notranje ministristvo je opozorilo vse državljane, ki so v poslednjih tednih poslali več kot po tri pisma v države izven sovjetskega bloka, da je dovoljeno v prihodnje pošiljati v tujino samo kratka pisma, v katerih ne sme biti označena nikakršna sprememba bivališna, za prekršek te naredbe groze oblasti državljanom, da bodo obtoženi vohunstva in obsojeni na 5 do 15 let ječe.

POGAJANJA ZA PREMIRJE V PAN MUN JOMU

Tajni plenarni sestanki odloženi

Pan Mun Jom, 28. apr. (AFP) Vladni delegaciji na pogajanjih v Pan Mun Jomu sta imeli danes dva tajna plenarna sestanka, na katerih sta sklenili, da se taki sestanki do nadaljnjega odlože. Zastopnik Združenega poveljstva admiral Turner Joy po dopoldanskem sestanku ni hotel dati novinarjem nobene izjave, češ da so delegacije sporazumele, da morajo ostati razgovori na tem sestanku tajni.

Na popoldanskem sestanku je šef severnokorejske delegacije Nam Il zahteval, naj se odlože pogajanja glavnih delegacij. Zastopnik Združenega poveljstva general Nyckols je izjavil po tem sestanku, da to ne pomeni ustavitve pogajanj za daljšo dobo.

Generalstabi častniki jutri ne bodo imeli sestanka.

Predstavniki vrhovnega štaba Združenega poveljstva je izjavil, da so po njegovem mnenju severnokorejske in kitajske oborožene sile sedaj mnogo močnejše, kot so bile pred svojo zadnjo ofenzivo lani spomladi. V Severni Ko-

reji je več kot 750.000 vojakov večidel Kitajcev, Kitajsko-severnokorejske oborožene sile razpolagajo z več kot 1500 letali, med njimi jih je več kot polovica na reaktivski pogon. Imajo tudi večje število tankov kot pred enim letom, dovolj življenjskih potrebščin, obleke in obutve, Pas utrdb vzhod lojišča se čedalje bolj krepi. Kitajske in severnokorejske oborožene enote lahko razvrščajo svoje čete nazivlje letalski premoči Združenega poveljstva. Severnokorejsko topništvo razpolaga sedaj s strelivom, kakršnega so uporabljale sovjetske čete v drugi svetovni vojni.

SLOVENSKI POROČEVALEC

Trst, 28. aprila. Osvobodilna fronta v Trstu je poslala Glavnemu odboru OF Slovenije naslednjo brzojavko: »Ob 11. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda pošiljamo v imenu vseh Slovencev iz Trsta in okolice Vam in vsemu slovenskemu ljudstvu najiskrenejše čestitke. Obenem se zahvaljujemo narodom vse Jugoslavije za pomoč in podporo v našem boju proti italijanskemu imperikalizmu, ki ponovno steguje krepilje k naši zemlji. Zagotavljamo Vam, da bomo vložili vse sile za ohranitev idealov osvobodilne borbe, za okrepitev naše enotne borbe za obrambo naših življenjskih pravic.«

Trst, 28. apr. Conski svet anglo-ameriške cone Svobodnega tržaškega ozemlja je zavrnil prošnjo Slovansko-italijanske ljudske fronte za prvomajsko zborovanje na enem izmed glavnih trgov v Trstu. Dovoljena je samo popoldanska prvomajska manifestacija na stadionu »Prvi maj«, medtem ko je bila zavrnjena tudi prošnja za razdeljevanje letakov po hišah.

Bonn, 28. apr. (Tanjug) Med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo je bil sklenjen sporazum o turističnem prometu. Sleherni nemški potnik bo lahko izkorsistil 420 mark za stroške bivanja v Jugoslaviji.

Dunaj, 28. apr. Bivši češkoslovaški notranji minister Ladislav Kopriva, o katerem so se širili glasovi, da je bil odstavljen in aretiran, je dobil sedaj nižji položaj v svojem bivšem ministru.

S pravilno kritiko in vztrajnostjo bomo prišli tudi v trgovini z vinom na zeleno vejo

Vzporedno z normalizacijo odkupa (po ukinitvi obvezne oddaje) je bilo treba normalizirati tudi prodajo vina. V ta namen je zvezna vlada lani izdala uredbi (glej Uradni list FLRJ šte. 56), ki določa, pod kakšnimi pogoji se sme prodajati vino. Za potrošnika je posebno važen tisti del uredbe, ki govori o tem, katere vrste vina so sorte vrste. Vsa leta imamo namreč že opraviti s prizadevanjem prodajalcev, da vsilijo potrošnikom kot sortno vino tako, ki tega imena nikakor ne zasluži.

Pričakovati bi torej smeli, da se ravnanje podjetja po izdanih predpisih. Delno je do tega tudi prišlo. Podjetja že stekleničijo kvalitetne vrste vina v buteljke, jih pravilno etiketirajo in opremljajo zamašek s prevleko iz laka. Toda precej drugače je še vedno pri prodajanju navadnih, tako imenovanih namiznih vrst vina. Tu je še vedno mnogo kritike in to po pravici.

Na vprašanje, odkod ti pojav, odgovarjajo kontrole, ki so jih opravili v zadnjem času organi naše trgovske inšpekcije. Te so pokazale, da si prvočimur največ nepoštenosti maloprodajalci, čeprav tudi veletrgovska podjetja z vinom niso čisto nedolžna.

Po uredbi je n. pr. popolnoma jasno, katere vrste vina so sorte. Kljub temu je podjetje »Gostinstvo« v Ljubljani »proglasilo« »Istrsko belo« in »Ljutomerčana 10%«, za sortno vino, čeprav nima potrebne dovoljenja za stekleničenje. Tudi »Vino« iz Kranja daje v prometu buteljke s pomanjkljivimi oznakami. Vinarski zadrugi v Ormožu se ne zdi potrebno, buteljke pravilno zamašiti, druge vinarske zadruge pa se tako redko pojavijo na trgu, da je sploh težko oceniti kvaliteto njihovih vrst vina. Breziško »Vino« meša modro frankinjo z raznimi vrstami rdečega vina iz drugih republik. Za vino v buteljkah podjetja »Slovenija-Vino« pravijo potrošniki sami, da je premočno žveplano, razen tega pa ima marsikatera buteljka pomanjkljive oznake. Na te ugotovitve se podjetja navno izgovarjajo, da je pri njih vse v redu, in vztrajajo pri tej trditvi, čeprav gorivjo dokazi drugače.

Se večje pomanjkljivosti imamo v prometu s tipiziranimi vrstami tako imenovanega konsumnega vina. Trgovsko podjetje »Prehrana« misli n. pr., da je dovolj, če označi tipizirano vino z »Belo vino« ali »Rdeče vino«. No, tako navno gledanje lahko kvečjemu draži potrošnika, ki pač sam loči belo barvo od rdeče. Teže pa ugotovi, ali je neko vino, bodisi belo, bodisi rdeče bizeljčan, pivpačan, ljutomerčan itd. To bi moralo podjetje označiti na svojih steklenicah. Dalje je vse graje vredno, da trgovine in gostilne nimajo večjih količin tipiziranega konsumnega vina, posebno v gorenskem predelu, kjer jim je menda prav malo do tega, da bi turistje dobro postregli. Sicer je res, da se večina žejnih ljudi ne brani dobrega buteljčnega sortnega vina, toda marsikaj kupcu cena ni simpatična in bi se zaradi tega zadovoljil z do-

brim vinom v litrski steklenici. To pomanjkljivost je treba odpraviti in to prav kmalu.

V nasprotju s temi ugotovitvami na področju trgovine z vinom na drobno, smemo reči, da je to stanje v veletrgovskih podjetjih z vinom dokaj boljše. Ta podjetja nudijo danes odjemalcem (trgovinam in gostinskim obratom) razne vrste vina prav dobre kvalitete in primerne okusa. Med njimi je že dokaj oster boj za odjemalca, ki ga želijo zadovoljiti, da si ga ohranijo za bodoče. Po eno veletrgovsko podjetje z vinom imamo v vsakem okraju, v Ljubljani pa celo dve. Zato je napak vztrajati pri govoricah o monopolu trgovine z vinom. Vsa ta podjetja se danes namreč srečujejo na trgu, pri čemer imajo seveda boljše več uspeha. Tako jih že konkurenca sama sili k stalnemu izboljševanju kvalitete in solidnejšemu poslovanju. Zaradi tega je kvaliteta raznih vrst vina v teh podjetjih po ugotovitvah kontrole kar primerna in do poslabšanja te kvalitete pride običajno šele v prodaji na drobno. V Ljubljani so n. pr. kontrolirali 41 gostinskih obratov in pri tem so v 21 ugotovili, da je vino pri točilni mizi slabše od vina v kleti. Tako je bilo tudi v Trbovljah. Primerjali so 14 vrst vina in v 11 primerih so ugotovili večjo ali manjšo razliko v kakovosti. Seveda mešajo gostinski obrati vino z vodo in prav nič jim ne pomaga, če to tajijo. V Trbovljah se je »vdač« samo eden in priznal. Dalje odkrivajo kontrolni pregledi v vinu še vedno šmarnico, drug, tuj okus, drugo barvo, cikasvost itd. Kako slabo razumejo solidno postrežbo, kaže tudi mešanje raznih vrst vina in nestrokovno ravnanje z embalažo. Razni gostinski obrati prihajajo v veletrgovska podjetja z vinom po pičajo z neočisteni in cikasti sodi, dalje z neparafiranimi sodi, ki so primerni za bela vina, ne pa za rdeča itd. V kleteh puščajo ležati sode kar na zemlji. Rdeče vino točijo v prevelike sode, zaradi česar postane cikasto in podobno. Pri samem točenju puščajo vino dlje časa v steklenicah, v katerih se čez dan segreva in ponoči ohlaja, pri pretakanju uporabljajo od rje načete lijake in slično. Vse to vpliva seveda na kvaliteto. Te napake so posledica nestrokovnosti, malomarnosti in lenobe. Da je tako, dokazujejo recimo v Ljubljani nekateri gostinski obrati, ki nudijo gostom dobro vino, čeprav so ga kupili pri istem dobavitelju. Tako imajo »Sestice«, »Lovec«, »Daj-dam« in drugi po 4 do 6 vrst navadnega konsumnega vina, za katerega človek ve, kakšno je in odkod.

Mnogo bi se dalo v trgovini z vinom izboljšati, če bi naša veletrgovska podjetja z vinom sama kontrolirala, kakšna je »usoda« vina, ki ga dobavljajo prodajalcem na drobno. Prizadevati si bodo tudi morala za to, da nudijo gostinskim obratom čim več vina v svoji embalaži. Gostinski obrati pa naj bi bili dolžni, voditi nekak register o nabavljanju vina z ustreznimi podatki, da so takoj na razpolago. Kontrolo bo treba povečati posebno v manjših mestih in na podeželju, kjer počenjajo z vinom še vse mogoče, s čimer si ustvarjajo privatni ali zakupni gostilničarji prekomeren zaslužek. In končno: v to delo bi bilo treba vključiti še kmetijske strokovnjake; zakaj ne bi tudi oni povedali, kaj je in kaj ni prav. Z n.

Ustanovitev Zveznega odbora za invalidske zadeve

Pri svetu za zdravstvo in socialno politiko vlade FLRJ so ustanovili zvezni odbor za invalidske zadeve. V odboru so zastopniki Zveze vojnih invalidov Jugoslavije, Zveze borcev Jugoslavije in Jugoslovanske ljudske armade ter nekateri strokovnjaki. Invalidski odbor pri zvezni vladi bo dajal predloge in nasvete o zaščiti vojnih invalidov ter pomagal državnim organom pri izvajanju takih predpisov. Skrbel bo tudi za zveze z invalidskimi organizacijami v drugih državah.

Birlingove, ki zgolj zaradi osebne antipatije odreče pomoč nesrečnemu dekletu, ki se vsa obupana zateče k njej, nosi otroka njenega sina pod srcem. Toda tista tragika, ko spozna mati, da je njen miljenček pijanec, razuzdanec in tat, pa je ostala zvečine le samo nakazana. Arthur Birling je zajeten, starajoč se možak, ki ga gospodarska prosperiteta vede do optimističnih — ironično učinkovitih — izjav. Tudi v odnosu do svoje družine je precej optimističen, zaroka njegove hčerke Sheile z Geraldom Croftom je v njegovih očeh lepa domača družinska idila, do tistega trenutka, ko pride inšpektor na obisk. Tedaj se mu pač doberšen del iluzij o prelepi domaćnosti razbije. Tudi Gorinšek, kakor Veljakova, poudarja predvsem superiorno plat svoje vloge in daje svojemu igraju rahel ironičen nadih. Toda čudno je — in to je čutili v neki meri pri vseh, ki nastopajo v tej drami, kakor da so nekje ujeti, kakor da ne upajo z vsem svojim igralrskim temperamentom na dan — pri Gorinšku prihaja to morda najbolj do izraza. Poleg tega pa preveča Gorinškovo kreacijo neka rahla resignacija, ki nima prav nikake zveze z vlogo samo.

Mnogo topleje kakor zakonca Birlingova je Priestley orisal mladi rodi, ki tu nastopa. Gerald Croft sicer čuti s starima, je na eni strani močno brezbiziren in preračunljiv, na drugi strani ga pa vsaj nekoliko pretrese samomor dekleta, ki ga je stari Birling pognal iz svoje tovarne na cesto, njegova hčerka iz druge službe,

on sam, Croft, pa jo je naredil za svojo metreso. Takšnega, kljub hladnosti, ki se vsa rahlimi plemenitimi čustvenimi prelivu obarvanega igra Gerald Crofta Franjo Kumer. Imed vseh, ki jih vidiš ta večer na odru, kaže največ uglasjenosti in nepriljenega salonskega nastopa. Njegov govor pa zdalec ni tako dognan kakor njegov nastop.

Krivda Sheile Birling je v tem, da v trenutnem navalu ljubosumja povzroči odpust nesrečnega dekleta. To svojo krivdo si hudo žene k srcu in obsoja brezdušen odnos poslovnih ljudi, ki jim je delavec v tovarni samo cenena delovna sila, s katero lahko ravna kakor z živaljo.

Dve igralki se menjavata na predstavah. Zelo različni sta, Jankova je visoka in sloka, Bedenkova drobna. Jankova igra Sheilo Birling hladneje, predvsem kot dekle, ki se ji studi vse to, kar se dogaja okoli nje, Bedenkova pa prisrčneje, topleje, bolj je vidno sočutje z usodo pogaženega dekleta. Več poezije, več tistega ljubeznivega dekliskega sveta je v kreaciji Bedenkove. Jankova učinkuje predvsem s svojim nastopom, Bedenkova s kulturnostjo svojega govora.

Trst, 28. apr. Osvobodilna fronta v Trstu je poslala Glavnemu odboru OF Slovenije naslednjo brzojavko: »Ob 11. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda pošiljamo v imenu vseh Slovencev iz Trsta in okolice Vam in vsemu slovenskemu ljudstvu najiskrenejše čestitke. Obenem se zahvaljujemo narodom vse Jugoslavije za pomoč in podporo v našem boju proti italijanskemu imperikalizmu, ki ponovno steguje krepilje k naši zemlji. Zagotavljamo Vam, da bomo vložili vse sile za ohranitev idealov osvobodilne borbe, za okrepitev naše enotne borbe za obrambo naših življenjskih pravic.«

Trst, 28. apr. Osvobodilna fronta v Trstu je poslala Glavnemu odboru OF Slovenije naslednjo brzojavko: »Ob 11. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda pošiljamo v imenu vseh Slovencev iz Trsta in okolice Vam in vsemu slovenskemu ljudstvu najiskrenejše čestitke. Obenem se zahvaljujemo narodom vse Jugoslavije za pomoč in podporo v našem boju proti italijanskemu imperikalizmu, ki ponovno steguje krepilje k naši zemlji. Zagotavljamo Vam, da bomo vložili vse sile za ohranitev idealov osvobodilne borbe, za okrepitev naše enotne borbe za obrambo naših življenjskih pravic.«

Trst, 28. apr. Osvobodilna fronta v Trstu je poslala Glavnemu odboru OF Slovenije naslednjo brzojavko: »Ob 11. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda pošiljamo v imenu vseh Slovencev iz Trsta in okolice Vam in vsemu slovenskemu ljudstvu najiskrenejše čestitke. Obenem se zahvaljujemo narodom vse Jugoslavije za pomoč in podporo v našem boju proti italijanskemu imperikalizmu, ki ponovno steguje krepilje k naši zemlji. Zagotavljamo Vam, da bomo vložili vse sile za ohranitev idealov osvobodilne borbe, za okrepitev naše enotne borbe za obrambo naših življenjskih pravic.«

Trst, 28. apr. Osvobodilna fronta v Trstu je poslala Glavnemu odboru OF Slovenije naslednjo brzojavko: »Ob 11. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda pošiljamo v imenu vseh Slovencev iz Trsta in okolice Vam in vsemu slovenskemu ljudstvu najiskrenejše čestitke. Obenem se zahvaljujemo narodom vse Jugoslavije za pomoč in podporo v našem boju proti italijanskemu imperikalizmu, ki ponovno steguje krepilje k naši zemlji. Zagotavljamo Vam, da bomo vložili vse sile za ohranitev idealov osvobodilne borbe, za okrepitev naše enotne borbe za obrambo naših življenjskih pravic.«

Trst, 28. apr. Osvobodilna fronta v Trstu je poslala Glavnemu odboru OF Slovenije naslednjo brzojavko: »Ob 11. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda pošiljamo v imenu vseh Slovencev iz Trsta in okolice Vam in vsemu slovenskemu ljudstvu najiskrenejše čestitke. Obenem se zahvaljujemo narodom vse Jugoslavije za pomoč in podporo v našem boju proti italijanskemu imperikalizmu, ki ponovno steguje krepilje k naši zemlji. Zagotavljamo Vam, da bomo vložili vse sile za ohranitev idealov osvobodilne borbe, za okrepitev naše enotne borbe za obrambo naših življenjskih pravic.«

Trst, 28. apr. Osvobodilna fronta v Trstu je poslala Glavnemu odboru OF Slovenije naslednjo brzojavko: »Ob 11. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda pošiljamo v imenu vseh Slovencev iz Trsta in okolice Vam in vsemu slovenskemu ljudstvu najiskrenejše čestitke. Obenem se zahvaljujemo narodom vse Jugoslavije za pomoč in podporo v našem boju proti italijanskemu imperikalizmu, ki ponovno steguje krepilje k naši zemlji. Zagotavljamo Vam, da bomo vložili vse sile za ohranitev idealov osvobodilne borbe, za okrepitev naše enotne borbe za obrambo naših življenjskih pravic.«

Mile Smolinsky:

Sličice iz Trbovelj v letih 1929-1933

Napisano po pripovedovanju Rudija Kralja, oficirja JLA, in drugih starih delavskih borecev iz Trbovelj

Rudar Zalar se opoteka domov. Je pijan? Ne, reduciran je. Doma ga sprejme žena z desetimi otroki in nemo zve vanj. Saj jokati ne more več. V njenih očeh ni več solza. Mar ni prejkajala že dozaj vse dni in noči, ko je mož delal po dva, največ po tri šhte na teden, vseh deset otrok od najmlajšega do najstarejšega pa planje kakor lačne zveri na močnik, ko jim ga postavi na mizo. In ves ljubi dan od jutra do večera kriče samo eno: »Mama, kruha! Joj, ali naj gremo živi pod zemljo? Da, ko bi Zalar imel posestvo ali če bi bil ljubeček tega ali onega predpostavljenega, čigar beseda pri gospodih na rudniku nekaj zaleže. Potem ne bi bil reduciran in bi delal tudi po štiri dni v tednu. Ali pa, če bi bil dobro zapisan pri dušnem pastirju Zmavcu. Potem bi kaj kmalu zopet dobil delo. Toda Zalar nima niti posestva niti se ni znal prilozovati nikomur in tudi klerikalec ni bil nikoli. Pač pa je čisto navaden in pošten ter celo pohleven proletarec. In kaj sedaj? Toda, ali je mar Zalar edini, ki je reduciran? So lačni samo njegovi otroci?

ce ali močnik ter koruzni kruh. Dva-krat na dan skozi vso zimo in še nekaj mesecev potem, ko odrasli že niso več prejeli hrane v brezposelni kuhinji, pa so bile tudi vse trboveljske ulice in ceste polne vresčevih otrok, od katerih vsak je nosil s seboj — žlico.

Spomlad prihaja v deželo. Vse naokrog brsti novo življenje, ki bi se ga človek radoval, če bi bilo kaj — jesti. Pred občno je zopet vse črno ljudi in vršič, da gre skozi ušesa.

To pot demonstrirajo ženske. Več kot dva tisoč jih je. »Zahtevamo dela za naše možake odmevajo od sosednih hribov.« Lastniki rudnikov naj znižajo svoje profite, pa bo za vse dovolj kruha! »Dol s kapitalisti!«

Marija Zdolškova se je šele po dveh mesecih vrnila iz bolnišnice.

Večer pred 1. majem 1933. V Trboveljah je živo bolj kakor navadno. Čeprav so revolucionarne delavske organizacije razbite in je oblast buržoazije na višku svoje moči, se delavci vendarle pripravljajo na proslavo svojega praznika.

Po cestah švigajo posebne trojke in trojice letake ter s kanglijami minija in topci v rokah rišejo parole po zidovih. Vmes patrolirajo orožniki in zaman oprezajo za storilci.

Clana Komunistične partije Lojze Hohkraut in Rudi Kralj bredeta do pasu po vodi pred vodom v dimnik rudniške opekarne, Tone Lep pa je na straži.

Lepa in tiha mesečna noč je že. Po cestah odmevajo le še koraki posa-

Meseca junija 1934 je Trboveljska premogokopna družba napovedala znižanje rudarskih mezd na 6%, ukinitev deputatnega premoga in nove redukcije delavcev v vseh obratih. Ker vsa posredovanja in protesti niso pomagali, so se konec meseca v Trboveljah in Hrastniku začele gladovne stavke rudarjev v rovih in tudi na separacijah. Kjer je kdo delal, tam je ostal brez hrane, in vozčke, s katerimi so jim družine pošiljale nekaj hrane, so rudarji iz jam pošiljali nazaj s sporočili, da bodo vztrajali, dokler družba ne preklicuje svoje napovedi. Šele po 4 dneh se je to zgodilo. (Na sliki stavkajoči v obratu Dobrni.)

Mar jih ni na cesti več kot dve sto in še in še odpušča rudnik, medtem ko ostali delajo le po petnajst, deset in še manj šhtov na mesec? Dela ni, kriza je. In zato so lačni vsi knapovski otroci. Seveda samo knapovski. Za gospoda na rudniku pa ni krize.

Poharčevno, vdovo po umrlem rudarju, ki nikjer ni mogla dobiti zaposlitve, je vprašal zvečer njen enajstletni fant: »Mama, si že jedla?« »Da, jaz sem že prej pojedla. Kar hitro jej in nič se ne obotavljaj! je odgovorila — in sedla na stol, ker se ji je megličilo pred očmi od lakote. In fant je verjel! Se sanjalo se mu ni, kolikokrat je že ostala njegova mati brez kosila ali večerje.

Toda naslednji dan tudi za otroke ni bilo več večerje. Poharka je vse tri poslala k svoji prijateljici Fortejvi. Ko je prišel večer, jih je Fortejava vprašala, če ne bodo šli domov. »Ne, mama je rekla, naj kar tu ostanemo,« je bil odgovor. In otroci, ki so videli že Francjo, Holandijo in Belgijo, čeprav ima najstarejši izmed njih šele trinajst let, so ostali do naslednjega dne, ko jih je Poharka poslala zopet drugam...

Krog in krog množice se pojavijo orožniki. V zgodnjepopolnanskem soncu zableste bajonet.

»Razidite se!« kriči poveljnik orožniške postaje, orožniki oficir. Toda brezuspešno.

Zena z dojenčkom v naročju stoji ob robu množice, oči v oči z orožniki. »Strani! Domov!« kriči žandar Skarja in si s kundakom utira pot med ženami. Ker se žena z dojenčkom v naročju ne umakne takoj, jo udari s kundakom v prsa, da se zgrudi v nezavest. Z njo vred pada tudi dojenček.

Hrup je narasel, kakor da bi dregnil v sršenje gnezdo. »Hočemo kruha in ne bajonetov!« Fuij! »Dol s hlapi buržoazije, dol s hlapi kravnikov!«

Kundaki so končno dosegli, da so se razjarene rudarske žene razšle po svojih domovih. Toda že čez nekaj dni se ženska demonstracija ponovi.

To pot jih je še več, saj so prišle tudi iz Zagorja in Hrastnika. Na čelu Zagorjanek stopata hrabri rudarski ženi Pečarjeva in Bokalova.

»Na direkccijo rudnika!« »Gremo do direktorja!« »Kruha hočemo za naše otroke!« se glase bojni kriki.

Pred Počivalškom zaustavi deročo reko žena kordon orožnikov in — policije iz Celja. Za rudarske žene Trbovelj, Hrastnika in Zagorja ni bilo dovolj 27 domačih orožnikov ter trije občinski policaji. Poklicati so morali na pomoč še okrog 20 policistov iz Celja.

Na zahtevo po kruhu in zaposlitvi je policija odgovorila s pendreki, ki neusmiljeno padajo po ženskih hrbtih. Zandarji prodirajo s puškami na govotse.

Alojzija Pečarjeva, neugnana in hrabra petdesetletna žena ogroženo protestira proti surovemu terorju. Orožnik ji nastavi puško na prsa in jo tako odriva pred seboj kakih 40 metrov daleč.

Surova bitka je končana. Zene so se razšle, država buržujev in Trboveljska premogokopna družba sta rešeni nevarnosti. Na tleh pa leži Marija Zdolšek, vsa v črni podplutbahi, medtem ko »junaška vojska žandarjev in policajev zaseda strateške položaje na križiških cest, da se sovražnik ne bi znova koncentriral.

meznikov. Rudniškega stražarja ni nikjer v bližini.

Hohkraut in Kralj se naglo vzpenjata po penjah znotraj dimnika, toda ko se vrneta in znova prebrodita vodo pod dimnikom, sta črna od saj, da nista več podobna samima sebi.

Naslednje jutro visi z vrha 62 m visokega dimnika rudniške opekarne velika proletarska zastava, vidna daleč na okrog. Rdeča je, kakor jutranja zarja, ki oznanja prihod sonca, ali kakor kri nešteti mučenikov po vsem svetu, ki so v boju z razrednim sovražnikom žrtvovali svoje življenje za osvoboditev delavskega razreda. Na njej se blestita v jutranjem soncu srp in kladivo, simbol enotnosti vseh, ki ustvarjajo dobrine, s katerimi za zdaj še razpolagajo kapitalisti.

Prostor na Polaju je nabit z ljudstvom s celotnih Terzij in iz vseh kolonij. Množice prihajajo in odhajajo in se radujejo, da je akcija uspela kljub vsem varnostnim ukrepom žandarmerije.

Pod dimnikom traja že nekaj ur po svet med orožniki z orožniškim komandirjem na čelu in med obratovodjo zunanjih obratov Vidro ter drugimi rudniškimi in oblastnimi funkcionarji. Kdo je storil ta zločin? Kako sneti zastavo? Kdo naj gre v dimnik? Kaj če niso našagane penje v dimniku in če ni v robovih zastave, ki so obteženi — dinamit?

Naslednje dni je bilo aretiranih blizu 30 ljudi in orožnik Skarja je še dolgo po tem poizvedoval, kdo je orožnikom napravil tako sramoto. Brez dela pa je ostal tudi dimnikarski pomočnik, ki je za nagrado 500 din splezal v dimnik in snel zastavo, ker ga je zavedni in z ljudstvom četeči dimnikarski mojster Forte za to njegovo izdajstvo takoj odpustil iz službe.

Izdajatelj lista: Tiskovni konzorcijski Osvobodilni front slovenije — Direktor: Rudi Janžaba — Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Tiska Tiskarna Slovenskega poročevalca — Uredništvo: Ljubljana Tomšičeva ul. 1, telefon 45-22 do 45-26 — Uprava: Ljubljana, Čopova ulica 59/III, telefon 45-75 in 46-21 — Oglasi oddelek Ljubljana, Kardeževa ulica 8, telefon 38-98, za ljubljanske naročnike 24-63, za zunanje 38-31 — Poštali predaj 25 — Tekoči račun NB št. 3314 — Mesečna naročnina 140 dinarjev

KOSARKA
Borletti v Ljubljani
Z mednarodnim ekspresom bo drevo okrog 20.30 prišlo v Ljubljano moštvo večkratnega državnega prvaka Italije v kosarki Borletti iz Milana. Milansko ekipo sestavljajo igralci, ki so si priborili vrsto zmag na raznih mednarodnih turnirjih v Evropi, prav tako pa jih je tudi 7 zastopalo Italijo na pravkar končanem tekmovanju za pokal Mairano, kjer je Italija zasedla prvo mesto. Imena Stefanini, Rubini, Sforza, Romanutti, Gamba itd. so najboljša jamstva, da bomo videli res kvaliteten rokmomet.

Košarkarji ASK, ki se bodo spoprijeli z Italijani, se zavedajo velike naloge, pred katero jih je postavila vsa slovenska športna javnost. Fantje zelo vestno trenirajo, njihov trener Ciglar pa bo obdržal sestavo ekipe šele s jutrišnjem zadnjem skupnem treningu.

Gledalce iz Ljubljane opozarjamo, da lahko dobijo vstopnice že v predprodati v poslovalnici Slovenija - sport na Titovi cesti.

Tekma bo v sredo ob 21. uri na igrišču ASK pod Cekinovim gradom.

Med kosarkarji v Milano smo predzadnji
Jugoslovska kosarkarska reprezentanca je dosegla na mednarodnem Kosarkarskem turniru v Milano predzadnje mesto s tem, da je premagala švicarsko reprezentanco z rezultatom 60:33 (32:17).

V prvem srečanju je Grčija premagala Turčijo z rezultatom 40:36, v drugem pa Italija Francijo.

Ilirija goji množično plavanje

Plavalni klub Ilirija ni samo prvak Slovenije, temveč ima za seboj bogato tradicijo množične vzgoje mladine v tem tako važnem in koristnem sportu. Za desetletja skrbi klub, da ta športna panoga ni samo last pečične vrhunskih plavalcev, ampak da je plavanje postalo za vsakega mladca in mladico v mladenki so šli skozi klubovo plavalno šolo, tisoč so se naučili plavati. Le majhno število je tistih, ki so se ustavili v klubovih vrstah in gojili športno plavanje, od katerih so se nekateri s pridnim delom povzpeli na rekorderje.

Vodstvo Ilirije se zaveda, da brez množičnosti ni uspehov. Tudi lani je šlo skozi plavalno šolo Ilirije nad 400 pionirjev in pionirk. Letos pa bo klub reorganiziral delo v plavalni šoli in računamo, da se bo to število znatno pomnožilo. To pa, seveda, zavisi predvsem od števila vaviljev. Da teh ne bo premalo, bo klub v začetku sezone organiziral poseben tečaj za vavilje, na kar zainteresirani opozarjamo z največjo željo.

Ilirija je sprejela v svoje vrste kot poseben oddelek tudi mlade invalide narodnosvobodilne vojne, ki žele delovati na raznih športnih področjih. V klubu se bodo ti mladeniči pod vodstvom izkušenih plavalcev pripravili za tekmovanja s tovaršili iz Maribora, Beograda in drugih mest, kjer prav tako skrbe za vzgojo invalidov v športnih društvih. Invalidi - plavalci imajo za seboj že nekoliko treningov v zimskem bazenu. Počkali so veliko voljo in zanimanje, toda manjka jim izkušnje za doseg čim hitrejšega gibanja v vodi. To pa jim bosta dala vaja in strokovno vodstvo.

Zimski trening bo te dni zaključen. Obiskovalcev je bilo letos toliko, da je bil bazen skoraj prazen. Zanimanje vno vadbo. Ilirija ima danes nad 160 aktivnih plavalcev in plavalk, skakalcev in waterpolistov. Od tega je polovica narasčaja, ki je šel skozi plavalno šolo, ostali pa so že izkušeni tekmovalci prvega in drugega moštva. To je precejšnje število, če pomislimo, da ima

Teniško srečanje Jugoslavija - Anglija bo v Beogradu, če bo Jugoslavija zmagala nad Finsko v prvem kolu letošnjega tekmovanja za Davisov pokal, ki bo 9. in 11. maja v Helsinkih. Jugoslavija bo igrala z Anglijo 17., 18. in 19. maja v Beogradu.

ŠAH Turnir v Beogradu

Rezultati sedmega kola mednarodnega šahovskega turnirja v Beogradu so naslednji: Svetozar Golombek 2, Germeček-Porecca 1,0, Grünfeld-Plinker remi, Karaklajić-Bogoljubov remi, Andrić-Fuderer remi, Udovič-Puc 1,0, Matanović-Stolz 1,0, Miloš-O'Kelly 1,0, S. Nedeljković-Lob 1,0, Pirc-Janošević remi. Na petem kolu je vrstni red naslednji: Nedeljković in Plinker 5 in pol, Bogoljubov, Milič 5, Fuderer, Janošević 4 in pol, Stolz, O'Kelly in Puc 4, Udovič, Matanović 3 in pol, Grünfeld, Alekšić, Pirc 3, Andrić, Karaklajić 2 in pol, Golombek, Porecca in Germeček 2, Lob 1.

»Ljudska uprava« št. 4-5

Pravkar je izšla 4. in 5. številka Ljudske uprave. Tudi ta številka ima bogato vsebino. Uvodoma prinaša celotni ekspozitov. Edvarda Kardaža o predlozi splošnega zakona o ljudskih odborih na petem zasedanju Ljudske skupščine FRJ, Dr. Jože Potrč je prispeval razpravo »Svet za zdravstvo in socialno politiko je državno-družbeni organ, dr. Jože Globevnik »Vprašanje statutov ljudskih odborov«, Janez Erjavc »Organizacija zdravstvene službe pri ljudskih odborih«, dr. Hugo Skala »Kaj bi morali vedeti o izvoru in vznosu, R. M. Razvoji pristojnosti delavskih svetov«, dr. Božidar »Božidar bančnega aparata«. Iz prakse javnega tožilstva sta objavljena dva prispevka: Mirko Hočevar »Nepopravilni pri prenosu lastniške pravice na nepremičnih: dr. Bojan Spicar »Nezakonitosti pri urejevanju delovnih razmerij«. V rubriki »Iz tebeve prakse« so objavili prispevki: »Ihranimo hrliško gradivo: Ljudska uprava odgovarja na vprašanja« in »Za čistost pravnega in uradnega jezika«. Na koncu objavlja dr. Vlado Rupanik »Pregled važnih pravnih predpisov.«

Nova uprava razdelitev in reorganizacija ljudskih odborov prinaša vsem članom in uslužbencem ljudskih odborov nove naloge, ki jim bodo kos le, če bodo dobro razgledani v vseh vprašanih in tem področjih. Ljudska uprava jim pri tem nudi veliko pomoč, zato toplo priporočamo, da jo naročite vsi novozvoljeni ljudski odbori in tudi posamezni odborniki ter uslužbenci.

V nedeljo Jugoslavija : Saar

V nedeljo, 4. maja bo v Ljubljani ena največjih športnih prireditev v naši državi: prva kvalifikacijska tekma za svetovno prvenstvo v rokometu med reprezentancama Jugoslavije in Saara. V borbo za naslov svetovnega prvaka bodo po dosedanjih prijavah posegle Belgija, Danska, Nemčija, Francija, Nizozemska, Italija, Luksemburg, Norveška, Avstrija, Portugalska, Švedska, Svica, Saar, Španija in Jugoslavija.

Po izločitnih tekmah, ki morajo biti končane do 11. maja, bo nastopilo v švicarski 9 najboljših moštov, tako da bo na sporedu 18 zaključnih srečanj v 12 švicarskih mestih. V finalno tekmovanje so se avtomatično uveljavili dotedanji svetovni prvaki Švedska, drugoplasirana država na zadnjem svetovnem prvenstvu Danska in organizator letošnjega prvenstva Svica.

Slovenec Ivan Gornik, ki igra pri Dr. namu v Pančevu, je tudi član državne reprezentance

NASA REPREZENTANCA JE DOLOČENA
Zvezni kapetan Ivan Snaj je določil igralce, ki pridejo v pošte za državno rokometno reprezentanco. Naše moštvo bo sestavljeno iz naslednjih rokometarjev: Vrebač, Zelič, Brčić, Demiković, Baralić, Tomljenović, Desović, Djesi, Gornik, Margan, Djodan, Jakčević, Kanič, Korban, Patič, Čirič in Djulepa.

NEKAJ O NAČINU IGRE
Rokomet je kolektivna igra za moške in ženske in ga lahko primerjamo z nogometom, vendar s to razliko, da igralci

mejejo žoge z rokami. Velikost igrišča, vrat ter število igralcev je isto kakor pri nogometu. Moštvo sestavljajo torej: vratar, dva branilca, trije tekači in pet napadalcev.

Ustanovitelj te športne panoge je profesor berlinske visoke šole za telesno vzgojo Karel Schellenz, ki je bil kot dober atlet in telovadec tudi velik ljubitelj kolektivnih iger z žogo. Tedanjim atletom in telovadcem je želel pomagati prav z rokometom, da bi se le ti pravilno in vsestransko razvijali. Leta 1922 je Nemčija prvič uvedla v program rednih tekmovalni tudi rokomet. Ko so ostale države spoznale vrednost te igre, je zavzela velike razmah po vsem svetu. Leta 1936 je bil rokomet uvrščen tudi v spored olimpijskih iger.

4. maja veleslalom pod Jalovcem

Gledalcev iz Ljubljane, ki nameravajo obiskati največje letošnje mednarodno smučarsko prireditev v Jugoslaviji, veleslalom pod Jalovcem, pripravljaj Putnik poseben vlak za ceno 220 din, v kateri je vratacna voznja do Planice in nazaj ter vstopnina k prireditvi. Ker je cilj veleslalom za vsakogar lahko dostopen po področni zločni hoji, je to edinstvena priložnost, združiti prijeten nedeljski izlet z velikim športnim doživetjem.

Obiskovalci iz krajev vzdolž gorenjske proge od Kranja do Planice se lahko poslužijo rednega vlaka z odhodom iz Kranja ob 3.50 in prihodom v Planico ob 7.15 in bodo v nedeljo, 4. maja že tudi lahko uporabili novi 50 odstotni popust nedeljske povratne vozovnice.

Posebej opozarjamo, da ljubljanski Putnik v dnevi 1., 2. in 3. maja ne posej in se morajo vsi reflektanti na Putnikov vlak prijaviti najkasneje do 30. t. m. ob 12. uri v poslovalnici na Titovi cesti.

Markovski »Partizan« je med najaktivnejšimi v pujskem okraju in bi njegov zbirski klub lahko posnemalo došti podeljskih društev. Po zgledu prejšnjih let so priredili svečano telovadno akademijo v proslavo 27. aprila.

Na strelskem prvenstvu Triglava je bil po naknadni ugotovitvi sodniške zborni vrstni red najboljših desetorice naslednji: Kveder 314 krogov, Kastrin 306, Jemec 303, Dular 302, Peršič 300, Bojka 300, Rems 297, Zihner 296, Štiligoj 293 in Škušek 293 krogov.

Prvak Makedonije v namiznem tenisu je »Rabotnički« iz Skoplja, ki je premagal »Ljuboten« iz Tetova 6:2.

Nogometiški atlet! Nogometna zveza Hrvatske je sklenila nositi vse stroške, ki jih ima Atletna zveza Hrvatske z administrativno in telovadno prostorov. Mladinsko nogometno moštvo Crvene zvezde poje 1. junija na Dunaj, kjer bo igralo s pomladkom Rapid.

Partizan v Bosni in Hercegovini združuje 82 društev s 25.000 člani.

V IZDELAVO PREVZEMAMO STRUŽENE DELE SERIJSKE IZDELAVE — IZDELAVA KVALITETNA IN PO SOLIDNIH CENAH — ZA NAROČILA SE PRIPOROČAMO

INTERESIRAMO SE TUDI ZA NAKUP ALI POSOJILLO (za dobo enega leta) PRODUKCIJSKIH REZKALNIH STROJEV VERTIKALNIH IN HORIZONTALNIH — PROSIMO ZA TAKOJSNJE PONUDBE. V ponudbi navedite tehnične podatke

ROG
TOVARNA KOLES IN PISALNIH STROJEV LJUBLJANA — VIČ

Vse naše cenjene odjemalce obveščamo, da bo na črpalkah JUGOPETROLA in to v LJUBLJANI, Gosposvetska cesta, MARIBORU, Partizanska cesta, Celju, Postojni, Ajdovščini, Novem mestu, Murski Soboti in Ptuj

v dnevih 1., 2. in 4. maja DEŽURNA SLUŽBA
Dne 3. maja pa bo na vseh zgoraj navedenih črpalkah redni delovni čas. Skladišča Jugopetrola v gornjih dneh ne bodo poslovala. Istočasno obveščamo, da z dnem 30. aprila uvajamo na črpalkah v LJUBLJANI, Gosposvetska cesta, MARIBOR, Partizanska cesta, CELJU in POSTOJNI nedeljsko in nočno službo, tako, da se lahko bencin dobi v vsakem času na način, kot je označen na posameznih črpalkah

»JUGOPETROL« — LJUBLJANA

OBIŠČITE III. GOSPODARSKO RAZSTAVO

goriškega okraja v SOLKANU od 1. do 11. maja 1932
Razstava je trgovskega pomena. Na razstavi se sklepajo kupoprodajne pogodbe med podjetji. Po ugodnih cenah si lahko nabavite najrazličnejše potrebščine, ki jih rabite v gospodarstvu in za opremo vaših domov. Posebno obilno je zastopana mizarska stroka. Za pohištvo se bodo sprejemala naročila za izdelavo po okusu. — Razstava sortnih vipavskih, briških in kraških vin Preskrbljeno za pokušnjo in prodajo vin tudi v večjih količinah Večerna zabava!

Opozarjamo na popust na avtobusih pri obisku razstave Za skupinske obiske se obračajte na poslovalnico »PUTNIK«

KLABVND BORGJIĆI
OSLOVENIL VLADIMIR LEVSTIK

Branila se je sprejeti Cezarja in tudi Aleksandra ni pustila pred svoje oči. Hotela je biti sama in nikoli več ne videti nobenega Borgjića. V svoji sobi je zagnila vsa zrcala, da sama sebe ne bi videla. Ponoči je globoko zastirala pritekla v nunski samostan Sv. Siksta in ponižno prosila, naj jo sprejme.

XXXVI.

Kardinal La Grolaje je bil pripovedoval Lukreciji o mladem triindvajsetletnem firentinskem kiparju Michelu Angelu. Nekega dne ga je naprosila, da je prišel k nji v samostan. Radovedno ga je gledala, kakor otrok ogleduje Turke in Inde.

Kipar ste?
Da, madona.
Plemič?
Iz najplemenitejšega rodú —
Ali znate svoje rokodelstvo?
Upam da, madona.
Pa vam je vaša umetnost obrt?

Moja obrt mi je umetnost.
Znate delati konje — še boljše: pol konje, pol ljudi, kentavre?
Boj kentavrov in lapitov? Poskusil bom, madona.
Umirajočega Adonisa —
Razmišljal bom o tem —
Ali se zanimate za izkapanine iz grških in rimskih časov? Vsak trenutek najdejo kje krasen kip, kako boglno ali Silena. Ob tem se lahko mnogo naučite — če se hočete.
To je vsebina mojega življenja, madona.
Kaj pa ste že ustvarili izvrstnega?
Neko skupino, madona.
Kaj predstavlja?
Snetje s križa —
Morate mi jo pokazati!
Prosim, na voljo sem vam.
Lukrecija, ki jo je spremljala opatinja pri Sv. Sikstu, je stopila v njegovo delavnico. Zelo dobre volje je bila in je nenehoma zobala dateljne. Videla je začete kentaavra v ilovici. Imel je črte Aleksandra Borgia. Videla je umirajočega Adonisa. Imel je črte Alfonza Aragonskega.
Z otožnim smehljajem se je obrnila k Michelu Angelu: In kaj mislite napraviti iz mene?
Tedadaj je obstala pred snetjem s križa in vsa njena razigranost se je prekrhnila v trenutku, ko je pogledala to skupino. To snetje s križa — ne, to ni muno postarana žalostna Mati božja — še čisto mlada, trpeča žena

Je, meni podobna — in Kristus — ali ima črt tistega fra Girolama, ki so ga sežgali v Firenci — nesrečnega krivo-verca —
Glasno je rekla: Savonarola ste poznali?
Kipar je molče prikimal.
Saj ni mrtev, bi se zdelo. Saj samó spi —
Da, je rekel Michel Angelo, samó spi.
Moj bog, je pomislila, jokati moram. Cutim, solze se že dvigajo v meni. Kar hitro moram iti.
Pa je bilo že prepozno. Solze so se ji udrele iz oči.
Ko je odšla, se je polastil Michela Angela pijan zanos. Vrgel je dleto proč in jel slikati vrsto strastno čutnih podob: Ledo, ki jo ljubkuje labod. Venero, ki jo miluje Amor. Leda in Venera sta imeli črte Lukrecije Borgia. Jel je pisati verze, ki jim je bila predmet odnosa aspera e bellar.
In jo je imenoval: La donna mila nemica — Svojo lepo sovražnico. — In je v načrtu začel krščansko sliko, na kateri so Mati božja, Zvečičar, Sv. Peter in sv. Janez, vsi v poganski nagoti, romali po firentinski pokrajini.
Lukrecija, ki jo je papež nežno klical k sebi, se je vrnila v Vatikan. Pripovedovala je očetu o kiparju Michelu Angelu.
Papež je pomislil. Naj mi napravi osnutek za moj nagrobni spomenik. Za spomenik, ki bo namenjen, da kdaj združi vse Borgijce.
Poslal je Michela Angela v carrarske kamnolome, naj dá tam ulomiti pripraven marmor. Michel Angelo se je

ob morskem bregu nameril na hrib, ki ga je bilo z mornja in s kopnega daleč videti. Iz tega hri a izklesem velikanski kip — zakaj bi nosil Carraro v Rim? Trupla Borgijceva je trebi spraviti iz Rima v Carraro, da bodo počivala pod tem velikanskim balvanom, ki mu bom dal podobo gigantskega kentavra.

XXXVII.

Nebo se je brez oblakov bočilo nad Borgjići. Sonce je sijalo samó krivičnim. Cesare Borgia se je poročil s francosko princeso. Ko ga je v poročni noči prvič zagledala brez čelade in načelka, se je prestrašila, in malo je manjkalo, da ni omedlela. Borgijec je nosil na celu očitno znamenje francoske bolezni.

Madame, se je nasmehnil Borgijec, to znamenje na mojem čelu je od boga in od Francije. Ne znašate se nad menoj zaradi njega. Voljan sem, da se za zdaj samo in effigie zakonsko združim.

In je sedel na rob postelje, vzel lutnjo in jel prepevati Sarjoti d' Albret rimske narodne pesmi, dokler ni zacela plóskati z rokami in smeje se pripevati za njim. Cesare, ki se je vrnil na Laško, ni potlej nikoli več videl svoje soproje.

Francozi so se zvezali z Borgjići. Colonne so se rado-voljno podrgli. Turki so bili po Džemovi smrti napadli Italijo in se z zaskokom polastili beneških luk. Papež je oznanil krizarsko vojno, kmalu za tem pa je skrivaj sklenil s Turki mir.